

Martin Lidegaards tale ved Radikale Venstres landsmøde

Taler

Martin Lidegaard
Politisk leder for Radikale Venstre

Dato

16. september 2023

Sted

Hotel Nyborg Strand, Nyborg

Tusind, tusind tak. Og hvor er det dog fantastisk at se så mange af jer i dag. Og hvor har jeg glædet mig. Hvad vil radikale venstre? Hvad skal vi kendes på? Hvad vil vi prioritere?

Det kan siges med én sætning. Vi vil give et bedre Danmark videre. Det er vores arv. Vi vil prioritere børnene, de unge, deres liv og fremtid, de kommende generationer.

Radikale Venstre har brug for en ny start. Men vi behøver ikke at starte forfra, som både Maria og Tine netop har fortalt. Vi står på en vild historie. På et fundament af 119 års samfundsengagement.

Hvor vi har været med til at drive udviklingen af hele den danske model. Internationalt udsyn, økonomisk ansvarlighed, grøn forpligtelse, social balance, frisættelsen af det enkelte menneske gennem uddannelse og dannelse til at tage ansvaret for sig selv og for fællesskabet. Skal jeg sammenfatte hele det socialliberale arvegods i én sætning, så er det, at vi vil lige muligheder for alle og lige rettigheder for alle.

Også dem, der kommer bagefter. Og det har aldrig været mere tiltrængt. For når jeg sammenfatter tidens vilde problemer i dag, klimaet, tabet af natur, børn og unges mistrivsel, hele presset på velfærden, den nye geopolitik, ja så tegner der sig en ny skillelinje i dansk politik. Hensynet til de kommende generationer og for de nuværende generationer, balancen mellem de ressourcer, vi investerer i os selv og dem, vi investerer i vores børns liv og fremtid.

Den balance er ikke i orden i dag. Vi skubber et væld af regninger foran os til

børneværelset. Jeg tilhører måske selv den lykkeligste og rigeste generation af danskere, der nogensinde har levet.

Men jeg lever også med den smertelige erkendelse, at jeg måske bliver den første generation, der giver et dårligere samfund videre, et dårligere liv videre til mine børn og børnebørn. Det vil jeg ikke. Det vil vi ikke. Og det er derfor, vi vil insistere på at give et bedre Danmark videre.

Opgaven er stor. Jeg har faktisk den påstand, at de valg, vi træffer og ikke træffer de næste 5-10 år, vil både få afgørende betydning for vores liv og vores børns liv, men også for alle de generationer, der kommer bagefter.

På den måde lever vi på et ganske specielt tidspunkt i menneskehedens historie. Det er store ord, men jeg vil gerne underbygge dem. Hvis vi kigger på bare de seneste 100 års udvikling, så er vi gået fra at være 2 mia. mennesker på kloden til 8 mia. mennesker.

Bare i den tid, jeg har været voksen mand, der er vi blevet 1,5 mia. flere middelklasseborgere på kloden. Og det er jo fantastisk, at det har lykket os at tage 1,5 mia. mennesker ud af fattigdom. Men vi ved også, at det er kommet med nogle udfordringer.

Og kigger vi nu frem på de estimer, som OECD har på vores økonomi, så står vi til over de næste 15-20 år at blive 3 mia. flere middelklasseborgere på kloden. Det svarer til en fordobling af verdens globale BNP.

Hvad vi mennesker har produceret igennem 10.000 år af forbrug, produktion, velfærd og liv, fordobler vi på bare en generation. Vores generation. Igen er perspektivet svimlende, for hvis den vækst vi får, hvis vi er i stand til at gøre den bæredygtig i enhver forstand mere grøn, mere lige og mere holdbar, så er det inden for rækkevidde i vores levetid at skabe en form for global nordisk velfærdssamfund, hvor der er nok til alle, og hvor vi lever bedre og uden konflikter. Omvendt, hvis den vækst ikke bliver bæredygtig, så tårner problemerne sig op.

Derfor er vi nødt til at tage hånd om vores tid. Og vi er nødt til at tage hånd om de tre jordskælv, som denne enorme økonomiske vækst har givet. Jordskælv, som ryster vores verdensbillede, som ryster vores samfund, som ryster vores liv

hver især.

Det første jordskælv er det, der handler om klima og natur. Det er i min levetid, at vi har tredoblet udledningerne af CO₂. Det er i min levetid, at vi har udryddet 70 procent af vilde dyrearter i verden.

Det kan ikke fortsætte, men det fortsætter. CO₂-udledningerne stiger på globalt niveau, og det har de også gjort i Danmark de seneste to år. Udryddelsen af arter fortsætter, uformindsket, i verden såvel som i Danmark.

Det er på min vagt, at stenbideren er forsvundet fra de danske farvevande, at torsken er kollapsede, at flere danske fjorde er omdannet til golde ørkener uden fisk og fauna. Det er i vores tid, at store naturområder er forsvundet i Danmark.

Vi er nødt til at gøre noget ved det. Så hvad er den radikale løsning? Jeg foreslår en fuld grøn omstilling af Danmark på fem år. Og det kan vi få, hvis vi vil. Det koster en investering, men det er til at betale.

Når man forcerer en udvikling, bliver der begået fejl, og det koster. Men det dyreste valg, det mest kostbare valg, det er ikke at handle nu. Vi foreslår tre spor. Det første er at få den vedvarende energi op, som er forudsætningen for det hele.

Vi radikale fik forhandlet 9 gigawatt havvind igennem, og nu er de endelig udbudt, og det er godt. Men de næste fire år har vi brug for mere vedvarende energi på land. Solceller på tagene i kommunerne, vindenergi-øer på land, hos de kommuner, der vil og kan, og som selvfølgelig skal have del af udbyttet.

Den vedvarende energi skal vi bruge i vores transport, i vores produktion og i vores varme. For det er ikke kun på grund af klimaet, vi har brug for den vedvarende energi. Det er også på grund af vores sikkerhed.

Hvad skal det nytte, at vi helt rigtigt støtter Ukraine med milliarder og atter milliarder af kroner med den ene hånd, når vi med den anden hånd stadig importerer 10% af vores gas fra Putin, og dermed poster milliarder af kroner i hans krigsmaskine.

Jeg vil gerne sige det højt. Kære statsminister og kære udenrigsminister, stop støtten til Putin, og kom i gang nu! Og jeg minder bare om, at der ikke er afsat

en krone til det i finansloven.

Det andet spor, det er forbrug. Vi er nødt til at justere vores forbrug, og det er derfor, at vi har foreslået fra den radikale folketingsgruppe, at vi nu lægger en CO2-afgift på de 10 varekategorier, der belaster vores CO2-aftryk mest. Det er cement, det er diesel, det er oksekød, det er tøj og flere andre.

De penge, vi får ind, fører vi tilbage til en lettelse i bundskatten, så den sociale balance er i orden. Og vi hjælper også erhvervslivet med at omstille sig, så konkurrenceevnen er i orden.

Det tredje spor er vores natur.

Vi er nødt til at begynde systematisk at genoprette den. Vi er nødt til at skabe levende have igen, stoppe overfiskeriet, stoppe udledningen af for meget kvælstof og pesticider. Vi er nødt til at begynde at rejse skov i Danmark. Og ja, det vil kræve en omlægning af dansk landbrug. En ganske markant omlægning af dansk landbrug.

Men jeg er overbevist om, at når vi tager jorde ud af dansk landbrug for at beskytte vores drikkevand, for at rejse skov, for at lave mere økologisk drift, når vi nedbringer en del af det intensive landbrug og åbner alle de andre døre, så kan vi skabe flere arbejdspladser, mere liv til vores landdistrikter, hvis vi gør det rigtigt. Og det gør vi. [Applaus]. Også med en CO2-afgift.

Problemet er ikke, at regeringen ønsker opbakning for den danske befolkning til den grønne omstilling. Den har den opbakning. Befolkningen tørster efter handling. Problemet er heller ikke, at regeringen vil have social balance. Radikale Venstre insisterer på social balance i den grønne omstilling.

Problemet er det totale fravær af politisk lederskab. Den form for lederskab, der fortæller os, hvor vi er og hvor vi skal hen, så hver eneste borger i det her land ved, hvad det nytter og hvad vedkommende kan gøre.

Og vi har en plan for det. Og derfor vil jeg også gerne sige i dag, at hvis regeringen ikke vil tage det politiske lederskab for den grønne omstilling, så gør jeg.

Det andet jordskælv er dét, der sker i vores verden.

For hele denne enorme økonomiske vækst og den vi får, kommer jo især uden for EU og USA. Det er Kina, det er Indien, det er Sydafrika, det er Brasilien, det er alle de nye store magter, der vokser og som forandrer hele det geopolitiske mønster, der bliver rokket ved de tektoniske plader og en ny multipolar verdensorden dukker frem.

Hvordan håndterer vi det i Vesten? Vi bliver relativt svagere, både økonomisk og militært. De værdier, det demokrati, de menneskerettigheder, det ligestilling, som vi har dyrebar er udfordret.

Den vigtigste pointe i den nye verdensorden, er at satse på Europa. Det er at gøre Europa stærkere. For hvis ikke Europa har en stemme i den nye verdensorden, så har vi slet ikke nogen stemme.

Selv Europas store magter er småstater i den nye verdensorden. Og derfor har vi brug for at styrke Europa. Så hvad er den radikale løsning? Her er også tre spor. Vi skal gå grønt.

Vi skal tage de 300 milliarder euro, vi bruger hvert år på at importere kul, olie og gas, til at investere i vores egen grønne industripolitik. I vores egen grønne, stabile og sikre energi. I vores egen fremtid.

Vi skal også turde bruge Europas magt. Vi skal koble vores store økonomiske styrke mere direkte til kampen for sikkerhed og for værdier. Og vi skal invitere flere lande med, så vi bliver endnu stærkere.

For som flere har sagt, hvis ikke dem der står og venter derude, Georgien, Moldova, Balkan, Ukraine, hvis ikke vi vil tage dem med, så er der andre der gør. Og ja, det bliver svært og besværligt, men det er meget sværere og meget mere besværligt at lade være.

Det sidste spor handler om Afrika. Vi har brug for alvor at række ud til dette enorme kontinent. Vi har brug for det, både fordi de har brug for det, men vi har så sandelig også brug for det selv.

Det fører mig til det tredje jordskælv. Den voldsomme hastighed, hvormed

teknologierne vælter ind over os.

Fordi når den globale økonomi vokser eksponentielt, så gør jo også investeringerne i nye teknologier. Og vi har jo oplevet det de seneste årtier, hvordan nye gadgets, mobiler, apps vælter ind over os, forvandler vores hverdag, forvandler vores børns liv.

Men der er nok ikke noget område, hvor vi har oplevet det tydeligere end inden for sundhed. Hvor vi jo er begyndt at blive markant ældre, fordi vi har udviklet nye lægemidler, nye behandlingsformer, nye måder at gøre vores liv bedre og længere på.

Det er også en fantastisk historie, men det udfordrer også vores velfærdssamfund. For når mulighedsrummet åbner sig, så åbner vi også et forventningsrum hos vores borgere. Og det er svært at følge med i en universel velfærdsstat.

Det er det, vi oplever i øjeblikket, og det er den underliggende motor. Og det har betydet, at vi over de seneste årtier systematisk har investeret mere i vores ældre og i vores sundhed på at lappe på os, der lever længere og bliver ældre.

Det er der ikke noget mærkeligt i. Men det, der har betydet, er bare, at vi ikke har fået investeret i det, vi ved er så afgørende for vores sundhed og for at bryde den negative sociale arv, nemlig de tidlige og forebyggende indsatser. Ud af de samlede sundhedsudgifter i Danmark bruger vi bare 3% på forebyggende indsatser.

Kære venner, det går simpelthen ikke. I alt respekt for Lars Løkke tror jeg ikke, det betyder en dyt på den positive måde at afskaffe fem regioner.

Der er brug for et paradigmeskift i sundhedspolitikken. Der er brug for, at vi skaffer råderum og arbejdskraft til at investere i de forebyggende tidlige indsatser. Så hvad er den radikale løsning? Den er 1) At vi rent faktisk skaffer de uddannede pædagoger, de uddannede lærere til at kunne tage hånd både om specialområderne og om den almene folkeskole.

Så folk ikke flygter, men kommer til dem. Det er hjerteskræende for mig, både at høre Tines beretning fra kommunerne, men også at få ind i min indbakke

historier for kommunale rødder og regionale radikale rødder, der sidder i dag og sparer på områder, de slet ikke finder det forsvarligt at spare på. Og skylden ligger ikke der, der ligger et ansvar, det gør der altid for at prioritere, også i kommunerne. Men det nytter ikke noget, at vi fra statens side ikke skaber mere klare rammer for det her.

Og derfor skal der skabes luft til de tidlige og forebyggende indsatser i daginstitutioner og i skoler. Det er det ene spor. Det andet spor er at investere det nødvendige i vores uddannelser. Og der er ingen tvivl om, at vi har brug for at løfte vores erhvervsskoler og vores velfærdsuddannelser. Men da ikke er ved at ødelægge vores universiteter. Det giver ingen mening.

Denne her regering vil for første gang sænke det samlede uddannelsesniveau i Danmark. Det er ikke der, kampen står. Den står om at få de sidste 20 procent med, som vi ikke har fået med, fordi vi ikke har investeret i de tidlige og forebyggende indsatser. Det er der, der skal sigtes. Det er der, vi skal bruge ressourcer fra ABC til PhD. Til sidst. Hvordan får vi råd til det her?

Der er et langsigtet spor og et kortsigtet spor. Og jeg vil nøjes med det, vi burde gøre her og nu i dag. Vi skal selvfølgelig frisætte kommunerne og institutionerne, som Tine sagde. Der er mange ressourcer at hente i det.

Så har vi brug for en helt ny tilgang til international arbejdskraft i Danmark.

I stedet for at spænde den ene snubletråd ud efter den anden for de danske virksomheder, og for alle de mennesker, der allerede er i Danmark af den ene eller den anden grund. Så burde vi jo hilse alle velkomne, der vil bidrage positivt til Danmark, og som kan forsørge sig selv. Velkommen alle sammen.

Det eneste der kan skabe stabilitet sydpå, også i migration, det er at de unge generationer i Afrika får de investeringer, får de jobs, får den fremtid som de drømmer om. Og hvis ikke Europa tager hånd om det, og Afrika selv sammen tager hånd om det, så sker det ikke.

Og derfor er jeg også glad for, at der er ved at blive forhandlet en ny fælles europæisk migrationsaftale på plads. Og jeg vil gerne sige højt, at enhver fælles europæisk aftale på det her område, hilser vi velkommen, så længe den 1) Lever op til konventionerne, så længe den 2) Ikke bare beskytter Europas grænser

bedre, men også beskytter flygtningene bedre, og 3) Så længe den indeholder en solidarisk fordeling af de flygtninge, der har behov, både mellem lande og mellem kontinenter.

Og det betyder også, at Danmark skal engagere sig uden forbehold. At vi skal tage ansvar uden forbehold. At vi skal tage al den tryghed og sikkerhed, vi kan få uden forbehold. Også uden retsforbeholdet.

Sidst men ikke mindst, så har vi også brug for at spørge os, de voksne danskere, kan vi bidrage lige så meget som vores jævnaldrende gør i Norge og Sverige? For så kunne vi faktisk løfte meget, meget mere af vores fælles fremtid.

Og derfor vil jeg gerne sige i dag til Danmarks børn: Det er jeres tur. I er det dyrebareste vi har. I er vores fremtid.

Jeg vil gerne sige til Danmarks unge, også dem der sidder her i dag. Jeg tror, I er den dygtigste, mest dedikerede og pligtopfyldte generation af unge, vi nogensinde har fostret i det her land. Jeg ved at I kan tage det enorme ansvar på jer som venter, men jeg ved også at I ikke kan gøre det alene. Og der er et parti der har jeres ryg, og det er Radikale Venstre.

Jeg vil gerne sige til de voksne, der er her.

Jeg kommer ikke til at bede børnefamilierne om at arbejde mere, for jeg tror at jeres børn har brug for jeres nærvær. Men når de er fløjet fra reden på et tidspunkt, så er spørgsmålet om ikke vi godt kan give et nap mere. Til jer der er slidte eller ser frem til at blive det, vil jeg gerne gøre det lettere at skifte profession inden I bliver nedslidte.

Til jer der har brug for det, vil jeg kæmpe solen sort for at bevare en seniorpension, der er til at leve af og som vejer 6 år. Men jeg kan ikke se at vi skal beholde en Arnepension og en efterløn, som ikke er målrettet til de nedslidte. Vi har ikke råd til det.

Og derfor vil jeg gerne til sidst sige til Danmarks ældre, at når jeg kigger på jer, så ser jeg ikke en ældrebyrde. Jeg ser et hav af ressourcer. Jeg ser et hav af erfaring, engagement og lyst til at fortsætte med at bidrage enten på arbejdsmarkedet eller i frivillige foreninger eller bare med at passe børnebørnene.

Vi har brug for jer. Vi har brug for at bekæmpe den aldersdiskrimination, der forhindrer alt for mange af jer i at deltage. Vi har behov for at gøre det lettere at få de rigtige økonomiske incitamenter ind til at I kan bidrage lidt længere og måske endda efter folkepensionsalderen, hvis I får lov til at indrette det på jeres måde.

Vi har brug for jer.

Det her er generationskontrakten. Det her er opskriften på, hvordan vi kan give [et] bedre Danmark videre.

I skal vide at der er ikke noget land, jeg hellere vil tage den rejse i end Danmark. Og der er ikke nogen, jeg hellere vil tage den rejse med end jer, der sidder i salen i dag. Lad os invitere mange mange flere med og lad os så gøre det.

Lad os give et bedre Danmark videre.

Tak for ordet.

Kilde

radikale.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Politisk tale, Radikale Venstre, Åbningstale

Relateret

Morten Helveg Petersens tale ved Radikale Venstres landsmøde
16. september 2023

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/martin-lidegaards-tale-ved-radikale-venstres-landsmode>